

1.- 15. sorularda, cümlede boş bırakılan yerlere uygun düşen sözcük ya da ifadeyi bulunuz.

1. Когато вулканът започва да ----, от гърлото му избликва гъста огнена течност – лава, която потича по склоновете.

- A) изпъква   B) изстискава
C) избуява   D) израства
E) изригва

2. ---- към съдбата на нещастното семейство, подгонено по прашните пътища на Добруджа от извечното зло, кара Моканина ---- собствените си ценности.

- A) Състраданието / да преосмисли
B) Интересът / да се прерови
C) Увлечението / да се поотърси
D) Вниманието / признае
E) Любопитството / да подлага

3. Обсерваториите са разположени далеч от светлините на градовете, най-често в планините, ---- въздухът е по-прозрачен.

- A) които   B) където   C) защо
D) поради   E) както

4. Орлите, като всички грабливи птици, имат здрави нокти, за да хващат плячката си, и извит клюн, за да ---- разкъсат.

- A) ги   B) го   C) им
D) я   E) му

5. Отечеството е нещо незаменимо и ---- по него с нищо не може да бъде излъгана.

- A) съдбата   B) чувството
C) далечината   D) усещането
E) носталгията

6. Днес с помощта на космическите спътници корабите пътуват ---- през цялото денонощие и при всякакви атмосферни ----.

- A) бързо / положения
B) скоростно / налягане
C) безпрепятствено / условия
D) удобно / препятствие
E) безотказно / противопоставяния

7. Начините на записване на думите, както и графичното оформяне на изреченията и текстовете, ---- на определени правила.

- A) се причиняват   B) се поддържат
C) се пораждат   D) се подчиняват
E) се подбират

8. Юлий Цезар, подобно на своите предшественици, знаел от какво ---- римляните и не жалел средства, за да им ---- осигури.

- A) се нуждаят / го   B) се плашат / ги
C) искат / тях   D) се безпокоят / я
E) се гордеят / й

9. Не винаги ученият, който ---- живота си само в кабинета, има възможност да провери чрез преки ---- правилността на своите теории.
- A) провежда / контакти
B) прекарва / наблюдения
C) пренасям / връзки
D) прехвърля / включвания
E) преиначава / срещи
10. През архаичния период животът в градовете на Гърция почти замрял, но когато търговията постепенно се съживила, градовете ----.
- A) се проточили   B) се придържали
C) се прехвърлили   D) се притекли
E) се разраснали
11. Египетското писмо представлява ---- на рисунки и знаци, които ---- отделни понятия.
- A) сравнение / демонстрират
B) уравнение / решават
C) съчетание / означават
D) смещение / звучат
E) съчинение) / чертаят
12. Замърсяването на околната среда, ---- от стопанската дейност на човека, както и редица други дейности, ---- до нарушаване на природното ----.
- A) като следствие / причиняват / противоречие
B) доказателство / следват / равноденствие
C) отпадъци / предизвикват / съзидание
D) резултат / водят / равновесие
E) следствие / пораждат / настроение
13. Сърцевината на дървото съдържа химическо вещество, ---- се смята, че понижава кръвната захар.
- A) в което   B) за което
C) поради който   D) в която
E) с който
14. Целият организъм свят в Черно море е ---- до дълбочина 200 метра, ---- кислородът е изчерпан и е заменен със сероводород.
- A) съсредоточен / под която
B) унищожен / с който
C) предназначен / поради
D) изчезнал / с която
E) изследван / чийто
15. Викингите били издръжливи и опитни моряци и можели ---- скоростта на кораба по вятъра, а местоположението му – по ---- ги среда: птиците, цветът на водата и др.
- A) да прехвърлят / околната
B) да пренесат / естествената
C) да преиначат / околновръстната
D) да насочат / близката
E) да определят / заобикалящата

16.- 20. sorularda, aşağıdaki parçada numaralandırılmış yerlere uygun düşen sözcük ya da ifadeyi bulunuz.

Колкото и необятни да са океаните, търговските кораби обикновено (16) ---- предварително уточнени маршрути. В проливите и пристанищата, (17) ---- и в близост до тях, където се движат много плавателни съдове, съществуват строги правила, за да не стават злополуки. Тези правила (18) ---- в целия свят. (19) ---- от тях например гласи, че движението по вода е дясно. Корабите следят да не се отклонят от маршрута по картата и по някои откоleshни (20) ---- като планините, фаровете, Слънцето и звездите.

16.

- A) преследват   В) следват
C) изследват   D) последващ
E) проследява

17.

- A) в които   В) защото
C) когато   D) както
E) чрез които

18.

- A) изработвам   В) влияят
C) важат   D) оказват
E) се съобразяват

19.

- A) Някои   В) Едно   C) Няколко
D) Много   E) Друга

20.

- A) традиция   В) черти
C) дестинации   D) обичаи
E) ориентири

21.- 25. sorularda, aşağıdaki parçada numaralandırılmış yerlere uygun düşen sözcük ya da ifadeyi bulunuz.

В Русия чайт се появява през XVII век и първоначално е било много скъпо удоволствие (21) ---- за елита. Един добре направен чай през този период представлявал потискаща (22) ---- от чай, сол, червен пипер, магданоз и всякакви други подправки. Тъй като им се струвал недостатъчно гъст и хранителен, хората се опитвали да (23) ---- обогатят според своите разбирания. Постепенно пиенето на чай станало общонародно явление, започвало се към 6–7 часа вечерта и (24) ---- до безкрайност. Мисля си, че чайт идеално пасва към руската визия за живота с нейните безкрайни рефлексии и умопомрачителни търсения за смисъла на всичко, което ти попадне в (25) ----.

21.

- A) даже   В) следователно
C) понеже   D) тъй като
E) както

22.

- A) атмосфера   В) безизходица
C) среда   D) подгрявка
E) смес

23.

- A) я   В) го   C) ги
D) им   E) те

24.

- A) се препускала   В) се привършвало
C) се проточвало   D) се проумявало
E) се пренасяла

25.

- A) шепата   В) ръчно
C) полезрението   D) хоризонта
E) наготово

26.- 35. sorularda, verilen cümleyi uygun şekilde tamamlayan ifadeyi bulunuz.

26. ----, първите земеделци получавали по-добра реколта.

- A) Ще завалят обилни дъждове
- B) Почвата в тази равнина е плодородна на органични вещества
- C) Земеделието представлява основния поминък на населението
- D) Като избирали най-здравите семена
- E) И тази година се очакват високи добиви

27. Белите кръвни клетки имат защитна функция и ----.

- A) проличава при децата
- B) е в постоянна борба с червените
- C) установява в лаборатории
- D) организъмът престава да изпълнява функциите си
- E) при възпаление броят им се увеличава

28. ----, колко притеснено е младото момиче.

- A) Никой от присъстващите не забеляза
- B) Изплашените малчугани се спотаиха на ъгъла на сградата
- C) Всички отчитаха неговите недостатъци
- D) Очаквахме с голямо вълнение и нетърпение
- E) Едва ли някой ще се усмихне

29. Великобритания е страната, ----.

- A) разположен в северната част на европейския континент
- B) което провежда световни шампионати по футбол и други видове спорт
- C) славещо се със своята разнообразна и вкусна кухня
- D) в която през XVIII век започва промишлената революция
- E) известно с проливните дъждове и гъсти мъгли

30. ---- и не съм съгласен с неговото мнение.

- A) Когато след две седмици ще се запозная с претенциите й
- B) И да настоява
- C) Вчера изслушах доводите му
- D) Жената предявяваше своите искания
- E) Най-сетне участниците в съревнованието се оттеглиха

31. ---- и затова не намират време за развлечения.

- A) Сестра й посетила курсове по английски език
- B) Времето е лекувало всички човешки рани
- C) Майка ми и баща ми работят много
- D) В напрегнатия делник са необходими и минути за разтоварване
- E) Никой не е очаквал развалянето на времето

32. ----, земята бързо побеля.

- A) Заваля сняг
- B) Рукна пороен дъжд
- C) Прегърмя силно
- D) Времето се заоблачи
- E) Изля се дъжд като из ведро

33. Който не чете, ----.

- A) се разминавах с новостите в областта на технологиите
- B) по никакъв начин не научи тази формула
- C) беше преглътнал неуспеха си
- D) пропуска много възможности за познание
- E) така и не се научи да пише четливо

34. ----, ще ни бъде мъчно за училище.

- A) Едва след като свърши хубавата ваканция
- B) Когато дойде ваканцията
- C) Моят любим предмет си оставаше математиката
- D) Всички присъстващи проявиха единодушие по въпроса
- E) Ако някой мислеше по друг начин

35. ---- и той скочи уплашено.

- A) Малко по-нататък ще го посрещна радушно
- B) Толкова ли се страхуваш
- C) Ще засвири бойната тръба
- D) На път към работата си всяка сутрин ще мина през този зелен парк
- E) Шумът го събуди

36.- 40. sorularda, verilen Bulgarca cümleye anlamca en yakın Türkçe cümleyi bulunuz.

36. За да могат да съществуват рибите и другите морски обитатели, следователно, за да не се унищожат хранителните източници в моретата, непременно трябва да се предотврати замърсяването на околната среда.

- A) Balıklar ve diğer deniz canlılarının yaşayabilmesi için çevre kirliliği mutlaka önlenmelidir ki denizlerdeki besin kaynakları çoğalabilsin.
- B) Çevre kirliliğinin önlenmesi, denizlerdeki besin kaynaklarının çoğalmasını, dolayısıyla balık ve diğer deniz canlılarının soylarının sürmesini sağlayacaktır.
- C) Çevre kirliliği önlenemezse denizlerdeki besin kaynakları yok olur, bu da yalnız balıkların değil diğer deniz canlılarının da azalmasına yol açar.
- D) Balıklar ve diğer deniz canlılarının yaşayabilmesi, dolayısıyla denizlerdeki besin kaynaklarının yok olmaması için çevre kirliliğinin mutlaka önlenmesi gerekmektedir.
- E) Çevre kirliliğinden dolayı denizlerdeki besin kaynaklarının yok olması, burada yaşayan balık ve diğer deniz canlılarının çeşitliliğini ciddi bir şekilde etkileyecektir.

37. От дълги години в изследователските станции на Антарктида учени от десетки страни на света проучват климата и дупката на озоновия слой над континента.

- A) Antarktika'daki araştırma istasyonlarında dünyanın onlarca ülkesinden bilim adamları uzun yıllardır kıtanın iklimini ve üzerindeki ozon tabakası deliğini incelemektedirler.
- B) Antarktika kıtasının ikliminin ve üzerindeki ozon tabakası deliğinin incelenmesi için birçok ülkeden onlarca bilim adamı buradaki araştırma istasyonlarında uzun yıllardır görev yapmaktadır.
- C) Dünyanın onlarca ülkesinden bilim adamlarının uzun yıllardır yaptığı incelemeler sonucunda, Antarktika kıtasının iklimi ve üzerindeki ozon tabakası deliği hakkında önemli bilgiler elde edildi.
- D) Onlarca bilim adamı Antarktika kıtasının ikliminin ve üzerindeki ozon tabakası deliğinin incelenmesi için buraya daha fazla araştırma istasyonu kurulmasının zorunlu olduğunu öne sürüyor.
- E) Dünyanın onlarca ülkesinden bilim adamlarının Antarktika'nın iklimini ve üzerindeki ozon tabakası deliğini incelemesine olanak sağlayan araştırma istasyonları, bu kıtada uzun yıllar önce kurulmuştu.

38. Участниците в една международна конференция по екология в град Мелбърн, Австралия, обърнаха внимание, че в предстоящите 50 години един от може би най-големите проблеми на Земята ще бъде недостигът на питейна вода.

- A) Her yıl Avustralya'nın Melbourne kentinde düzenlenen uluslararası bir konferansa katılan çevreciler, önümüzdeki 50 yılda ortaya çıkacak içme suyu kıtlığı sorunuyla ilgili çözüm üretilmesi gerektiğini vurguladılar.
- B) Avustralya'nın Melbourne kentinde düzenlenen uluslararası çevre konferansında katılımcıların ilgisini en çok çeken konu, içme suyu kıtlığının önümüzdeki 50 yıl içinde dünyada yaratacağı sorunlar oldu.
- C) Önümüzdeki 50 yıl içinde içme suyu kıtlığından doğacak büyük sorunların vurgulandığı çevre konferansı Avustralya'nın Melbourne kentinde düzenlenmişti.
- D) Önümüzdeki 50 yıl içinde içme suyu kıtlığının belki de dünyanın en büyük sorunu olacağı görüşü, Avustralya'nın Melbourne kentinde düzenlenen bir uluslararası çevre konferansının katılımcıları tarafından dile getirildi.
- E) Avustralya'nın Melbourne kentinde düzenlenen bir uluslararası çevre konferansında, katılımcılar önümüzdeki 50 yıl içinde dünyanın belki de en büyük sorununun içme suyu kıtlığı olacağına dikkat çektiler.

39. Кораловите рифове са от голямо значение и за икономиката на страната, в която се намират, защото коралите осигуряват суровина за изнамирането на нови лекарства, а и предпазват крайбрежните райони от бурите.

- A) Bulundukları ülkelerin ekonomilerine önemli katkıları olan mercan kayalıkları, kıyı bölgelerini fırtınalardan korumakla kalmaz, yeni ilaçların geliştirilmesi için hammadde de sağlar.
- B) Yeni ilaçların geliştirilmesi için hammadde sağlayan ve bulunduğu ülkelerin kıyı bölgelerini fırtınalardan koruyan mercan kayalıkları ekonomik açıdan çok önemlidir.
- C) Mercan kayalıkları, buldukları ülkelerin ekonomileri açısından büyük önem taşırlar, çünkü mercanlar yeni ilaçların geliştirilmesi için hammadde sağlar, ayrıca kıyı bölgelerini fırtınalardan korur.
- D) Mercanlar, mercan kayalıklarını oluşturarak buldukları ülkenin kıyılarını fırtınalardan korur ve yeni ilaçların geliştirilmesi için hammadde sağlayarak ekonominin gelişmesinde rol oynar.
- E) Yeni ilaçların geliştirilmesi için hammadde sağlayarak buldukları ülkelerin ekonomisine katkıda bulunan mercan kayalıkları, kıyı bölgelerinin fırtınalardan korunması bakımından da önemlidir.

40. Знае се, че върху архитектурата и вътрешната уредба на сградите оказват влияние начинът на живот на хората, условията на обкръжаващата ги среда и още много други фактори.

- A) İnsanlar, içinde buldukları çevre koşullarından etkilenerek yaşam biçimlerini olduğu gibi yapılarının mimarisini ve iç düzenini de değiştirebilmektedir.
- B) Yapıların mimarisi ve iç düzeni üzerinde insanların yaşam biçimlerinin, içinde buldukları çevre koşullarının ve daha birçok etkenin etkili olduğu bilinmektedir.
- C) Çevre koşullarının insanların yalnızca yaşam biçimlerini değil yapılarının mimarisiyle iç düzenini de etkilediği bilinmektedir.
- D) Yapıların mimarisi ve iç düzeninden yola çıkılarak, insanların içinde buldukları çevre koşulları ve yaşam biçimleri hakkında fikir edinilebilmektedir.
- E) İnsanların yaşam biçimleri ve içinde buldukları çevre koşulları, yapıların mimarisini ve iç düzenini etkileyen birçok etkenden yalnızca ikisidir.

41.- 45. sorularda, verilen Türkçe cümleye anlamca en yakın Bulgarca cümleyi bulunuz.

41. İklimbilimcilere göre önümüzdeki yıllarda Akdeniz ülkelerinde küresel ısınmaya bağlı olarak yaz aylarında kuraklıklar başlayacak ve zamansız yağmurlar çoğalacak.

- A) Климатолозите изразиха надежда, че в предстоящите години ще се предприемат мерки за предотвратяване на сушите и проливните дъждове през летните месеци в средиземноморските страни.
- B) Предотвратяването на сушата и обилните дъждове в средиземноморските страни през летните месеци, които са резултат от глобалното затопляне, зависи от усилията на климатолозите.
- C) Според климатолозите в предстоящите години в средиземноморските страни във връзка с глобалното затопляне през летните месеци ще започнат сушите и ненавременните дъждове ще се увеличат.
- D) Климатолозите допускат, че в близките години средиземноморските страни най-много ще пострадат от сушите и дъждовете през летните месеци, които са резултат от глобалното затопляне в световен мащаб.
- E) Според климатолозите в предстоящите години сушите и проливните валежи, които са причинени от глобалното затопляне, няма да засегнат единствено средиземноморските страни.

42. Kırıkkale'de jeolojik kazı yapan Türk bilim insanları, tarihin en büyük memeli hayvanlarından olan gergedana ait 25 milyon yıllık fosiller buldu.

- A) Турски геолози, които се занимават с разкопки в района на Къръккале, предполагат, че ще открият вкаменелости на носорога, който преди 25 милиона години обитавал близката околност.
- B) Турски учени, които се занимават с геологически разкопки в Къръккале, откриха вкаменелости на 25 милиона години, принадлежащи на един от най-големите бозайници в историята - носорога.
- C) Турски специалисти в областта на геоложките проучвания допускат, че вкаменелости на носорога могат да се открият само в района на Къръккале, където той обитавал преди 25 милиона години.
- D) Вкаменелостите на носорога, разкрити от турски археолози по време на разкопки в Къръккале, потвърждават хипотезата, че преди 25 милиона години той е бил един от най-големите бозайници.
- E) Геолозите в Турция смятат, че археологическите разкопки в Къръккале ще допринесат за осветляването на въпроса за произхода на вкаменелостите на носорога отпреди 25 милиона години.

43. **Matematiğin neden ortaya çıktığına ilişkin hipotezlerden birine göre, ilk matematikçiler sürülerindeki hayvanları sayması gereken çobanlar ya da çiftçilermiş.**

- A) Мнозина предполагат, че в древността овчарите, преброявайки животните в стадата си, както и земеделците, допринесли за възникването и развитието на математиката като наука.
- B) В древността математиката била особено необходима за овчарите при преброяване на животните в стадата, както и за земеделците, които обработвали земята с примитивни средства.
- C) Хипотезата, че математиката възникнала още в дълбока древност, като за това особено допринесли овчарите, преброяващи животните в стадата си, бе оборена след последните открития.
- D) Според една от хипотезите за причината за възникването на математиката, първите математици са били овчарите, които трябвало да преброяват животните в стадата си, или земеделците.
- E) Математиката, както и голяма част от науките, възниква от естествената необходимост на овчаря да преброи животните в стадото си, както и на земеделеца да даде информация за посятата площ.

44. **Güneş lekeleri, yaklaşık iki bin derece daha düşük sıcaklıkları ve güçlü manyetik alanlarıyla, Güneş'in diğer yerlerinden farklılık gösterir.**

- A) Повърхността на Слънцето се различава от тази на другите планети с приблизително две хиляди градусова температура и мощните магнитни полета.
- B) Приблизително две хиляди градусова температура и силните магнитни вълни, които се излъчват, причиняват възникването на петна по повърхността на Слънцето.
- C) Слънчевата повърхност е покрита с така наречените петна, които се характеризират с две хиляди градусова температура и мощни магнитни полета.
- D) Силните магнитни полета и температури, достигащи понякога над две хиляди градуса, превръщат слънчевите петна в мощен източник на енергия и радиоактивно лъчение.
- E) Слънчевите петна се различават от другите места на Слънцето с приблизително две хиляди градусова температура и мощните магнитни полета.

45. Birçok sivil toplum kuruluşu, nüfusun genelde en çok arttığı gelişmekte olan ülkelerde tarımın iyileştirilmesi için çaba harcamaktadır.

- A) Високият прираст на населението в развиващите се страни е процес, за чието подобряване трябва да бъдат положени много усилия от гражданските сдружения.
- B) За интензивното развитие на земеделието в страните от третия свят трябва да се полагат непрекъснати усилия за повишаване на прираста на населението им.
- C) Множество граждански сдружения полагат усилия за подобряване на земеделието в развиващите се страни, в които обикновено има най-висок прираст на населението.
- D) Повишаването на прираста на селското население в развиващите се страни е проблем, с чието разрешаване се занимават множество организации на доброволни начала.
- E) Високият прираст на населението и състоянието на земелието в развиващите се страни бяха обект на внимание в множество сдружения с нестопанска цел.

46.- 51. sorularda, parçanın anlam bütünlüğünü sağlamak için boş bırakılan yere gelebilecek cümleyi bulunuz.

46. Китайски учени изследвали жителите на селцето Бам, в което имало 174 столетници, и установили, че те обичат да пеят – навсякъде – дори без повод. ----. А медици от САЩ «припознали» пеенето като унищожител на вирусите. В двугодишното им изследване участвали 160 певци от хора на град Санта Анна. Доказано било, че у всички тях по време на изпълнение веществата, които стимулират имунитета, се увеличавали почти двойно. От значение била дори вибрацията на гласа – по-ярките амплитуди увеличавали в по-голяма степен съпротивата срещу инфекциите.
- A) Социолозите изследват причините за увеличаването на средната продължителност на живота в редица европейски страни
  - B) По такъв начин било доказано, че хората, които обичат да пеят, умеят и добре да танцуват
  - C) Всичко това навежда на мисълта, че без изкуството животът би бил много тежък
  - D) Пеенето образувало ендорфини – хормоните на радостта, те пък удължавали живота
  - E) Тези резултати по неоспорим начин доказват правилността на народната мъдрост, че «който пее, зло не мисли»

47. ----. Лозовата култура вирее върху наклонени терени, предимно с южно изложение до 600 метра надморска височина. През вегетационния период гроздето се нуждае от температурни суми 3000–4000°C. Лозата е силно чувствителна към ниски температури. Най-подходящи за отглеждане са тези земи, където в продължение на повече от 200 дни температурите не спадат под 0°C.

- A) Както и много други култури, лозата не е капризна към природните условия, поради което може да се отглежда навсякъде
- B) Лозарството е отрасъл, който се развива при определени почвено-климатични условия
- C) В някои страни се отглеждат много различни сортове лозя, от които се добиват прекрасни вина
- D) През идните години се очаква винената промишленост да се развива с интензивни темпове в страни като България и Турция
- E) През последните десетилетия лозарството се превърна в основен поминък на населението от региона

48. Повечето хора вярват, че алицинът – съставка, намираща се в чесън, помага за побеждаване на вирусите и бактериите. ----. Половината от тях взимали ежедневно извлек от чесън. Оказало се, че пиещите извлека боледували от грип три пъти по-малко от останалите, но изследването е правено от производители на чесън и не е сигурно доколко то е професионално. Така или иначе яденето на няколко скилидки чесън на ден повишава вероятността да не се заразите от грип.

- A) Вирусите и бактериите причиняват много неприятни простудни заболявания през зимата
- B) Всекидневно в развиващите се страни стотици деца се заразяват и боледуват от различни грипни епидемии
- C) В подкрепа на това твърдение говори резултатът от опит, проведен преди година между 150 човека
- D) Според статистиката най-малко 200 души на ден се обръщат към бюрата на труда
- E) Подобни разсъждения се основават върху наблюденията на множество специалисти в тази сфера

49. ----. Тя обаче извършва 46% от световната търговия. Около $\frac{3}{4}$ от тази търговия е в рамките на самия континент. Ето защо стабилното излизане на световните пазари може да стане само чрез икономическото обединяване на европейските страни в ЕС.

- A) Европа е малък стопански район на общата стопанска карта на света
- B) Увеличава се емиграцията на млади хора към страните с развито пазарно стопанство
- C) Обществено-икономическите причини са в основата на намаляването на броя на населението
- D) Континентът, за който става дума, е беден на природни ресурси
- E) В резултат от настъпилите промени в обществения живот се увеличава безработицата, която заедно с другите причини се отразява на раждаемостта

50. Все по-малко са хората, които отделят време за книгите. ----. А тези, които четат, се делят на две по-големи групи. Първата са учениците, които четат по задължение и се ограничават само с учебна литература, а другата група четат по свое желание. Питаме се защо не се раждат шедеври, където са онези пропити с чувства книги, с които да заживеем така, че те да докоснат душите ни.

- A) Вероятно мислят, че обучението няма да изиграе особено място в живота им
- B) Не е трудно да се предположи, че тя е изместена от другите изкуства
- C) Може би смятат, че след появата на киното, те вече са безполезни
- D) Струва ми се, че компютърът влияе отрицателно върху подрастващите
- E) Не са малко тези, които осъзнават, че електронните игри са само губене на време

51. ----. Върху тях е отпечатано изображението на житен клас, което напомня, че до този момент житото е едно от основните средства за размяна. Монетите са по-леки, лесни за транспортиране и не мухлясват. Значително по-старо средство за разплащане от тях са оловните слитъци с форма на разпънати бичи кожи, намерени и по крайбрежието на Черно море.

- A) В 625 г. пр.н.е. за първи път в Гърция се появяват метални монети
- B) Още през XV век мореплавателят Пири Реис чертае поразяваща днес с точността си карта на света
- C) Победоносен е маршрутът на Александър Велики към Индия
- D) Смята се, че парата за пръв път възниква в древна Финикия
- E) За изработката на всяка монета се изразходва определено количество метал

52.- 57. sorularda, verilen duruma uygun düşen ifadeyi bulunuz.

52. Представете си, че отивате на театър. Не можете да се ориентирате къде е мястото Ви и се обръщате към служителката, която помага на зрителите:

- A) Бихте ли ми казали кога се състоя премиерата на това представление?
- B) Толкова малък ли е интересът към постановката на този известен режисьор?
- C) Дали в обявения час ще започне представлението или предвиждате малко закъснение?
- D) Бихте ли ми помогнали да си намеря мястото?
- E) Защо за улеснение на зрителите местата не са указани с по-големи номера?

53. Ваш гост от чужбина се интересува откъде произлиза названието на Мраморно море. Вие му отговаряте:

- A) От дълбока древност мраморът, който се добива в Мраморно море, се използва в строителството на различни постройки.
- B) Мраморно море дължи името си на мрамора, който се добива от островите в него.
- C) В териториално отношение Мраморно море е малко, то заема площ от около 11.000 кв.км.
- D) Мраморно море е вътрешното море на Турция и се отличава с високата си соленост.
- E) Мраморно море е прочуто със своя мрамор и се свързва с Егейско море чрез Дарданелите.

54. Вие работите в рецепцията на хотел, разположен в един курортен комплекс. Пристига клиент с резервация за двойна стая, който пита дали може да бъде настанен в единична. Вие му отговаряте, че хотелът разполага с тази възможност, но трябва да доплати:

- A) Искам да Ви кажа, че двойните стаи са по-удобни в сравнение с единичните.
- B) Не Ви съветвам да се настаните в единична, защото те са с изглед към планината, а не към морето.
- C) Решението е Ваше, но единичните стаи са разположени на първите етажи, които са по-шумни в сравнение с останалите.
- D) Бих желал да знаете, че единичните стаи обикновено се предоставят на нашите постоянни клиенти.
- E) В момента разполагаме със свободна единична стая, но за да можем да Ви настаним в нея, трябва да доплатите.

55. Прекарвате лятото в Анталия и желаете да се запишете в тура, който включва посещението на античните градове Аспендос и Перге, но не знаете дали в указаната цена на екскурзията са включени и входните билети за музеите. Решавате да се обърнете към туристическата фирма, за да уточните тази информация:

- A) Аз се записах да участвам във вашия тур, но искам да разбера дали автобусите, с които ще пътуваме, са с климатик?
- B) Искам да уточня дали водачите на автобуси са опитни и добре ли познават пътя?
- C) Във връзка с тура до Аспендос и Перге, в който се записах, искам да уточня откъде и в колко часа ще започне той и дали услугите на екскурзовод са включени в цената?
- D) Бих желал да узная дали в указаната цена на тура са включени и цените на входните билети за музеите?
- E) Може ли с доплащане на място да посетим и музеите в Сиде?

56. На опера сте и вече сте седнали на мястото си. Пристига зрител, чието място е вляво от Вас и трябва да станете. Той се обръща любезно с думите:

- A) Обикновено закъснявам на тези оперни представления, защото живея далече.
- B) Направете ми място да мина, представлението още не е започнало!
- C) Не бих искал да Ви безпокоя, но ми се наложи да закъснея. Моля да бъда извинен!
- D) Знаете ли нещо за автора на операта и дали по-рано тя е поставена по нашите сцени?
- E) Според Вас днес младите проявяват ли интерес към оперното изкуство?

57. Пристигате в Пловдив и искате да вечеряте в ресторант, в който се предлагат български национални ястия. Обръщате се по телефона към един ресторант, за да узнаете това:

- A) Във вашето заведение предлагат ли се рибни деликатеси и дали са пресни?
- B) Искам да разбера дали във вашия ресторант се предлагат традиционни специалитети от българската кухня?
- C) Каква би била цената на една нормална вечеря с традиционно българско вино във вашия ресторант?
- D) Желая да вечеряме във вашия ресторант, но не знаем дали от по-рано трябва да се резервират места?
- E) Според вашето мнение в какво се състои основната разлика между турската и българската кухня?

58.- 63. sorularda cümleler sırasıyla okunduğunda parçanın anlam bütünlüğünü bozan cümleyi bulunuz.

58. (I) Мистериите са религиозни празници, забулени в тайна. (II) Специални пратеници известяват в храма на богинята на плодородието Деметра за приближаването на празника. (III) Липсват сведения за протичането на самите мистерии. (IV) След мистериозното изчезване на реликви от храма, за разследване на случая бяха поканени опитни детективи. (V) Предполага се, че са свързани с вярата в задгробния живот и вечното щастие на душата.
- A) I B) II C) III D) IV E) V
59. (I) Френски диетолози доказаха, че кофеинът ускорява изгарянето на храната, а ако кафето е придружено и с физическо натоварване, калориите се оползотворяват още по-бързо. (II) Сред служителите в лабораторията се разгоря спор за това доколко е полезно кафето за човешкото здраве. (III) Разграждайки мастните клетки, кофеинът ги превръща в гориво за мускулите, повишава поносимостта спрямо натоварване. (IV) Но кафето, както е известно, има и много странични действия, затова дневната му доза не трябва да превишава две чаши. (V) За да неутрализирате загубата на калций, която то предизвиква, изпийте всеки ден по чаша мляко или айрян.
- A) I B) II C) III D) IV E) V
60. (I) Според американски психотерапевти плавните движения на рибките гонят стреса. (II) А ако гледате спектакъла им, придружен със звуци, напомнящи морски вълни или шепота на листа, ефектът се удвоява. (III) Изпарявайки се, водата овлажнява въздуха и спасява кожата и слизестите обвивки на носа и гърлото от изсъхване, което намалява уязвимостта от инфекции. (IV) В лабораториите на института упорито се работи за откриването нови видове лекарства. (V) Затова в дома на болни от бронхит, астма и често повтарящи се възпаления на горните дихателни пътища непременно трябва да има аквариум.
- A) I B) II C) III D) IV E) V
61. (I) Щом зърнем поляна, изпъстрена с полюшващи се нежни цветя, ни се прииска да отнесем макар и малко от тази приказна красота. (II) Но нека за миг се вгледаме в малкото крехко цвете, което с невероятна сила и желание за живот е пробило твърдата буца пръст, за да разтвори листенца и да се усмихне на слънцето. (III) Тя като че ли символизира вечния стремеж на човека към красота и духовно съвършенство. (IV) В него ще съзрем огромната фантазия, която природата творец е трябвало да вложи, за да го извае. (V) И по странната тръпка, по възбудата, която ни обхваща, ще разберем, че пред нас се разкрива тайната, притворила най-възвишените човешки мечти в красиви легенди и предания за цветя.
- A) I B) II C) III D) IV E) V
62. (I) Бойната колесница е основната ударна сила на хетската армия. (II) Тя е телгена от два коня. (III) В нея е имало трима души. (IV) Единият от тях управлявал колесницата, другият поразявал враговете с копие, докато третият го защитавал с голям щит. (V) Древните воители са били изкусни майстори на стрелбата с лък.
- A) I B) II C) III D) IV E) V
63. (I) Скандинавските планини са разположени на едноименния полуостров. (II) Бреговата линия на континента е силно разчленена. (III) Дължината им е около 1600 км. (IV) Реките по западните склонове са къси, буйни, бързи и се вливат в Норвежко море. (V) Фиордите са дълбоки заливи, свързани с ледници, които навлизат с километри в склоновете на планината.
- A) I B) II C) III D) IV E) V

64.- 69. sorularda, verilen cümleye anlamca en yakın olan cümleyi bulunuz.

64. В пространствената геометрия пирамидата се дефинира като геометрично тяло с правоъгълна основа и триъгълни стени.
- A) Правоъгълната основа и триъгълните стени на пирамидата са обект на изучаване от пространствената геометрия.
  - B) Пространствената геометрия е дял от общата, която се занимава с описанието на всички геометрични тела с правоъгълна основа и триъгълни стени.
  - C) Както всяко геометрично тяло, и пирамидата притежава особености, които не са обект на изучаване от пространствената геометрия.
  - D) Според пространствената геометрия геометрично тяло, което притежава правоъгълна основа и триъгълни стени представлява пирамида.
  - E) В пространствената геометрия не се обръща внимание на изучаването на телата с правоъгълна основа и триъгълни стени, сред които е и пирамидата.

65. Пантомимата е театрално представление, при което за изразни средства служат само жестът и мимиката.

- A) Пантомимата е специфично театрално представление, при което не се обръща внимание на жеста и мимиката като вид изразни средства.
- B) Като вид театрално представление пантомимата разчита на способностите на актьорите да владеят тънкостите на жеста и мимиката.
- C) Жестът и мимиката са изразни средства, без които всяко театрално представление би обедняло от гледна точка на внушението и изграждането на образи.
- D) Жестът и мимиката са необходими изразни средства в театъра, без които това изкуство не би могло да конкурира на телевизионните сериали.
- E) Пантомимата се определя като вид театрално представление, чиито средства за изразяване са преди всичко жестът и мимиката.

66. Забележителна с фината си архитектура и уникална със своите водни канали, Венеция е един от най-известните градове в света.

- A) Венеция се смята за един от най-популярните градове на земното кълбо поради впечатляващата си архитектура и неповторими водни канали.
- B) Венеция е пример за това как архитектурните и природните забележителности на един град могат да се използват за целите на туристическия бизнес.
- C) Само забележителната архитектура и живописните водни канали не биха били достатъчни да превърнат Венеция в толкова посещаван град на планетата ни.
- D) Не са много градовете в света, които по примера на Венеция биха могли да използват географските и природните си дадености за туристически цели.
- E) Венеция е град, чиято забележителна архитектура и безподобни плавателни канали привличат изключително много посетители от цял свят.

67. Благодарение на фотосинтезата, която се осъществява от милиони растителни видове, атмосферата около Земята е наситена с кислород.

- A) Насищайки атмосферата около Земята с кислород, процесът фотосинтеза спомага за съществуването на милиони растителни видове.
- B) Изключително голям брой растителни видове извършват процеса фотосинтеза и поради това атмосферата около планетата ни е наситена с кислород.
- C) Милиони растителни видове фотосинтезират и обогатявайки атмосферата с кислород, обезпечават продължаването на живота на планетата ни.
- D) Животът на Земята би бил немислим, ако милиони растителни видове всеки момент не отделяха и не обогатяваха с кислород атмосферата.
- E) Предполага се, че явленията в атмосферата около планетата ни са пряко повлияни от милионите растителни видове, които осъществяват фотосинтезата.

68. От физиологична гледна точка е доказано, че традиционната класическа музика оказва благотворно влияние върху здравето на човека.

- A) За да се докаже благотворното въздействие на музиката като вид изкуство върху здравето на човека, са необходими физиологични изследвания.
- B) Физиологичните доказателства биха били недостатъчни да се твърди, че традиционната класическа музика оказва разтоварващо влияние върху човека.
- C) Благотворното влияние на традиционната класическа музика върху здравословното състояние на човека е установено и от физиологичен аспект.
- D) Още през средните векове физиолозите установяват връзката между традиционната класическа музика и общото здравословно състояние на човека.
- E) В резултат от проведените сред физиолозите опити се установи, че някои човешки болести са излечими само със средствата на традиционната медицина, в това число и класическата музика.

69. Поговорката «Блага дума железни врати отваря» ни напомня, че добрата дума има магическа сила.

- A) Поговорката «Блага дума железни врати отваря» е добър пример за мъдростта на народа, събрана през вековете.
- B) Както всяка народна мъдрост, и пословицата «Блага дума железни врати отваря» отразява една вековна истина.
- C) Поговорки като «Блага дума железни врати отваря» ни омагьосват със своята простота и мъдро послание.
- D) Сред мъдростите на всеки народ съществуват поговорки като «Блага дума железни врати отваря», съдържащи проверени през вековете истини.
- E) Пословицата «Блага дума железни врати отваря» ни подсказва, че добрата дума притежава вълшебно въздействие.

70.-75. sorularda, karşılıklı konuşmanın boş bırakılan kısmını tamamlayabilecek ifadeyi bulunuz.

70. Петров :

- Здравей, колега! Къде се губиш? От толкова време не те виждам в института?

Антонов :

- Да, действително ме нямаше два месеца и едва вчера се върнах от Анкара.

Петров :

- ---- ?

Антонов :

- Не. Бях на специализация в Средноизточния технически университет, с който нашият институт има подписан договор за сътрудничество.

- A) Какво беше през този период времето в Анкара
- B) Защо не ми се обади преди да тръгнеш за Анкара
- C) В Анкара имаш ли колеги, които биха могли да ти окажат съдействие
- D) На частно посещение ли беше в Анкара
- E) Смяташ ли да отидеш и догодина в тази страна

71. Иванов :

- Бих желал да ми предложите оферта за новогодишните празници в близка и не много скъпа страна!

Йорданов :

- Бихме могли да Ви предложим да се включите в тура, който ще организираме в Кападокия.

Иванов :

- ----?

Йорданов :

- Разбира се! Пътюм ще се отбиете в Едирне, Истанбул и Анкара, а по време на престоя си в Кападокия всеки ден са запланувани турове в близката околност.

- A) Аз бях вече два пъти в Турция и можете ли да ми предложите нещо друго
- B) Ще имаме ли възможност да посетим и други места
- C) Какъв транспорт е включен в цената на този тур
- D) Ако не се събере цяла група, дали ще ни върнете парите, които искате да заплатим сега
- E) Имам познати, които биха желали да се включат в този тур, има ли още свободни места в автобуса

72. Емел :

- ----.

Нилюфер :

- Би могла да пътуваш и с автобус.

Емел :

- Дали има директни автобуси от Анкара за София?

Нилюфер :

- Директни и много удобни автобуси има от Истанбул и те се движат всеки ден.

- A) Есента е период, когато на много места се провеждат конференции с участието на видни учени от различни области
- B) С построяването на нови магистрали ще се допринесе за бързото и не особено скъпо пътуване по страната ни
- C) Автобусният транспорт през последните години се развива с усилен темпове и поради конкуренцията между превозвачите цените на билетите са достъпни
- D) В началото на следващия месец ми предстои участие в един семинар в София, но самолетният билет Анкара - София струва доста скъпо
- E) От всички видове транспортни средства все пак самолетът се смята за най-безопасен и най-бърз

73. Петков :

- **Прави ми впечатление, че през последните години много студенти от Турция се записват да учат в българските медицински факултети.**

Ангелов :

- ----?

Петков :

- **Мисля, че този въпрос се разрешава с въвеждането на подготовителния курс в Института за чуждестранни студенти.**

Ангелов :

- **Щом е така, те ще започнат обучението си с необходимата езикова подготовка по български.**

- A) Интересно, дали не се затрудняват по време на следването, след като обучението е на български език
- B) Нима българските медицински факултети се ползват с такъв авторитет в чужбина
- C) Не мислиш ли, че това се дължи на рекламната кампания, която медицинските факултети водят в другите страни
- D) На какво може да се дължи това – да не би балът им да не е достигнал за турските медицински факултети
- E) С държавна стипендия ли ще следват в България

74. Петров :

- **Знаеш ли, че една автобусна фирма започнала да организира еднодневни турове от Пловдив за Едирне?**

Любенов :

- **Да, и аз четох тази обява във вестника, но не разбрах дали в Едирне се предлага екскурзионно обслужване.**

Петров :

- ----?

Любенов :

- **Предлагам преди настъпването на зимата да се запишем в този тур.**

- A) Едирне се слави със своите красиви мостове и паметниците от ранния период на Османската империя
- B) През последните години се забелязва увеличаване в количеството на туристите от съседна Гърция в Едирне
- C) Аз смятам, че има много интересни места за посещение и в нашата страна, така че няма смисъл да се пътува в чужбина
- D) Туристическите пътувания допринасят за разширяването на хоризонтите и опознаването на други култури и цивилизации
- E) За желаещите срещу допълнително заплащане се предлагало посещението на джамията «Селимие» и българската църква «Св.Георги».

75. Галина :

- Това лято премина много сушаво, почти без валежи.

Пламена :

- ----?

Галина :

- Това се дължи преди всичко на нарушеното природно равновесие като резултат от унищожаването на естествените ресурси.

Пламена :

- Човекът, за съжаление, много късно ще разбере, че унищожавайки природата, той готви своя край.

- A) Дали твоите любими сезони са ранната пролет и късната есен
- B) Не ти ли се струва, че климатологията ще стане много актуална наука през идните десетилетия
- C) Когато летните месеци са горещи, не се ли наблюдава увеличаване на броя на туристите на морето
- D) Имаш ли някакво мнение на какво се дължат тези изменения в климата
- E) Не мислиш ли, че и догодина лятото ще бъде такова

76.- 80. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

В древна Гърция и Рим приемали розата като емблема на пролетта, красотата, любовта и влюбените, краткотрайността на житейските блага, девствеността, а така също и на пирове и веселия, разкош и изнеженост. Розовият цвят пък означава яркост на желанията, но и нюанс на срамежливост. С венец от рози, преплетени с мирта, гърците украсявали младоженката. С рози напичвали вратите на дома й, а с листенца от тях посипвали брачното ложе. С венци от дъхавото цвете украсявали също главите на пируващите, хвърляли рози в краката на победителите. И в същото време розата е символ на смъртта, тя разцъфва през пролетта не само за радост на живите, но и за утеха на починалите. През пролетта, когато римляните правели помениите си, главна роля имали розите – тях разпределяли между присъстващите, с гирлянди от рози украсявали гробниците. Гърците носели рози на главата и гърдите си в знак на траур, като символ на кратковременността на нашия живот, който толкова бързо повяхва, както и ароматната роза. На надгробните паметници често слагали скулптурно изваяно изображение на здраво преплетени розови пъпки, което символизирило безкрайност.

76. В текста се разказва за ----.

- A) олимпийските игри в древна Гърция и Рим, в които присъства и розата
- B) високоразвитата цивилизация на древните гърци, които напичвали вратите на дома си с роза
- C) розата и нейното символно значение в древността
- D) начините на отглеждане на розата от древните гърци и римляни
- E) надгробните паметници на древните гърци, които били украсявани с рози

77. Според текста ----.

- A) древните гърци са носели рози на главата и гърдите си в знак на траур
- B) гърците украсявали гробниците с венци от рози
- C) древните хора са умеели да добиват благовония от розата
- D) розата не губи аромата си и когато повяхва бързо
- E) здраво преплетените розови пъпки символизират разкош и изнеженост

78. В текста се изтъква, че ----.

- A) древните гърци полагали повече грижи за отглеждането на розите от римляните
- B) розата не може да символизира смъртта, защото тя разцъфва през пролетта
- C) древните гърци не успяват да изградят връзката между кратковременността на човешкия живот и розата
- D) в древна Гърция и Рим приемали розата като емблема на пролетта
- E) в древна Гърция влюбеният момък подарявал свежа роза на любимата си

79. Изразът «гирлянди от рози», намиращ се в седмото изречение на текста, е употребен със следното значение:

- A) рисувани с цветен молив върху специална хартия стръкчета рози
- B) венец или дълга сплитка от рози за украса
- C) пъпки, готови да се разпукнат в ранната пролет
- D) разцъфнали и излъчващи приятен аромат рози
- E) свежи, току-що разцъфнали рози, от които се добива розово масло

80. Думата «утеха», намираща се в шестото изречение на текста, е употребена със следното значение:

- A) отдаване на спокойствие и блаженство
- B) бягство от действителността в лабиринтите на самотата
- C) изпадане в състояние на унесеност и печал
- D) намиране на смисъл в отвлечени неща
- E) облекчаване на тъга, мъка; разтуха

81.- 85. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Мексико е родината на една от най-старите и загадъчни цивилизации на така наречените олмеки, което в превод означава каучукови хора. Живели през второто хилядолетие пр.н.е., олмеките изчезват 1500 г. преди възхода на империята на ацтеките. За цивилизацията на олмеките днес говорят множество скулптури, които са изкопани най-напред в Трес Запотес, а по-късно в Сан Лоренцио и Ла Вента. Всички са изработени от масивни късове базалт и други здрави скали. Някои са с форма на гигантски човешки глави с тегло до 30 тона. Други са масивни стели, с гравирани сцени от среща на две очевидно различни човешки раси, като нито една от тях не е индианска. Който и да е сътворил тези изключителни произведения на изкуството, очевидно е принадлежал към изтънчена, добре организирана и технически напреднала цивилизация. Проблемът е, че от нея не е останало абсолютно нищо освен тези творби, от които могат да се направят всякакви заключения за характера и произхода на тази загадъчна цивилизация. Единствено ясно е, че олмеките са се появили в Централна Америка около 1500 г. пр.н.е. с напълно оформена процъфтяваща култура.

81. В текста се разказва за ----.

- A) туристическите забележителности в някои градове на съвременен Мексико
- B) геоложките проучвания в мексиканските градове Трес Запотес и Сан Лоренцо
- C) загадъчната цивилизация на олмеките по земите на днешно Мексико
- D) високоразвитата и напреднала цивилизация на индианските племена в Латинска Америка
- E) базалта и другите видове здрави скали, от които са изработени скулптури на човешки глави

82. Според текста ----.

- A) олмеките се появяват по Централна Америка 1500 г. след възхода на империята на ацтеките
- B) за цивилизацията на олмеките днес може да се съди от множеството открити скулптури
- C) за добре организираната и напреднала цивилизация на ацтеките добиваме представа от по-късните хроники
- D) въпросът за принадлежността на гигантските човешки глави с тегло до 30 тона към цивилизацията на олмеките е дискуссионен
- E) следи от загадъчната цивилизация на олмеките са съхранени и в други части на света

83. В текста се изтъква, че ----.

- A) олмеките изобразяват сцени от живота на индианските племена
- B) в преобладаващата си част скулптурите на олмеките са миниатюрни
- C) в САЩ са запазени много паметници, от които заключаваме за характера и произхода на цивилизацията на олмеките
- D) гравирани от олмеките сцени изобразяват две различни човешки раси
- E) запазените от олмеките сведения и скални надписи ни дават възможност да добием представа за цивилизацията на ацтеките

84. Изразът «загадъчна цивилизация», намиращ се в първото изречение на текста, е употребен със следното значение:

- A) цивилизация, която се отличава със своята тайнственост
- B) цивилизация, която е ясно и правилно изтъквано от последвалите поколения
- C) цивилизация, от която не са съхранени никакви паметници на материалната култура
- D) цивилизация, чието зараждане е точно известно на специалистите
- E) цивилизация, която отдава значение на човешкия индивид

85. Думата «възход», намираща се във второто изречение на текста, е употребена със следното значение:

- A) бавно и сигурно изоставане в общественото развитие
- B) постъпателно повишаване на валутните курсове спрямо местната парична единица
- C) скоростно движение към определена цел
- D) движение без определено направление и крайна точка
- E) движение напред и нагоре, развитие към по-добро, подеи

86.- 90. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Бразилски и португалски учени достигнаха до извода, че в генетично отношение расовата принадлежност нищо не означава. Те откриха, че няма генетично съответствие на расовото деление. Гените, по които може да се определи къде се е родил човек, нямат пряко отношение с видните расови различия и в частност с цвета на кожата. В изследването са участвали две групи хора – 173 бразилци, класифицирани по цвета на кожата, косата, формата на носа и челото като «бели», чернокожи и мулати и освен това още 200 души, определящи се като «бели». За удивление на генетиците в ДНК на «белите» са открити между 28 и 33% от гените, които имат африканците и индусите. В същото време у чернокожите били открити около 48% «неафрикански» гени. Учените отбелязват, че тяхното изследване дава ясен сигнал колко неправилно и опасно е да се приравнява цветът на кожата или расата с «географския произход» и да се използват термини като «бял», «кавказец», «европеец», «негър», «африканец» и т.н., както често се прави в научната и медицинската литература.

86. В текста се разказва за ----.

- A) настоящето и бъдещите насоки на развитие на генетичните изследвания в Бразилия и Португалия
- B) генната карта на африканците и индусите
- C) изследване на бразилски и португалски учени за отношението между гени и расова принадлежност
- D) връзката между цвета на кожата и географските условия
- E) расовата принадлежност на бразилските и португалските генетици

87. Според текста ----.

- A) гените, по които може да се определи произходът на човека, имат пряко отношение с видните расови различия
- B) расовата принадлежност не означава нищо в генетично отношение
- C) в изследването на бразилските генетици са участвали около 200 тъмнокожи
- D) научната и медицинската литература по расовите различия се развива много интензивно
- E) в Бразилия и Португалия генетиката е предпочитана от младите хора наука

88. В текста се изтъква, че ----.

- A) в изследването са участвали две групи хора
- B) естествено е да се приравнява цветът на кожата с «географския произход»
- C) медицинската литература по въпросите на генетиката е недостатъчна
- D) генетичните различия между африканците и индусите трябва да бъдат изяснени
- E) термините «бял», «кавказец», «европеец» са въведени през миналото столетие

89. Изразът «расова принадлежност», намиращ се в първото изречение на текста, е употребен със следното значение:

- A) способност за изучаване на различията между човешките общности
- B) принадлежност към определена група от хора със свои убеждения и разбирания
- C) съвкупност от хора, принадлежащи към определен трудово-професионален колектив
- D) приемственост между поколенията на традициите на дадена общност
- E) принадлежност към определена човешка раса

90. Думата «мулат», намираща се в четвъртото изречение на текста, е употребена със следното значение:

- A) човек, който се занимава с изследването на корените на своя род
- B) човек, чиито родители принадлежат към различни секти на една и съща религия
- C) човек, чиито родители изповядват две различни религии
- D) човек, на когото единият от родителите е бял, а другият негър
- E) човек, чиито родители са емигрирали от друга страна

91.- 95. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Оригинал или фалшификат – не винаги е лесно да се каже. В миналото идеята за автентичност била относително понятие – често картината била започвана от един, а завършвана от друг майстор. Такъв е случаят с Рембранд – много от приписваните на холандеца картини всъщност са дело на негови приятели, ученици или имитатори. При Рафаел ситуацията е коренно различна – специалистите установили, че платното му «Мадона Лорета» векове събирало паяжини, защото било смятано за бледо копие на оригинала, направено от посредствен художник. Но твърде често самите автори не могат да различат своята работа от фалшификата. Емблематичен е случаят с Вламенк. Показали му за експертиза негова картина, но той отрекъл да я е рисувал, защото била твърде лоша, и я обявил за имитация. След консултация със свидетели обаче станало ясно, че картината наистина е рисувана от Вламенк.

92. Според текста ----.

- A) от гениалния художник Рафаел не са съхранени оригинални картини
- B) в миналото идеята за автентичност била относителна
- C) само авторите имали възможност да различат своята картина от неистинската
- D) Рембранд е работел изключително прецизно над своите картини
- E) художникът Вламенк приживе не бил оценен по достойнство

91. В текста се разказва за ----.

- A) методите на откриване на автентичността на дадена творба
- B) различните критерии при оценяването на оригиналните и неоригиналните произведения на изкуството
- C) за трудността при различаването на истинската картина от фалшивата
- D) предотвратяването на рисуването на копия от оригиналните картини
- E) консултациите, които се провеждат сред изкуствоведите при откриване на фалшива картина

93. В текста се изтъква, че ----.

- A) големи художници като Рафаел и Рембранд били повлияни от ренесансовото изкуство
- B) в живописата не е възможно съществуването на неистински картини
- C) картината «Мадона Лорета» на Рафаел веднага била оценена от съвременниците му
- D) понякога даже самите автори се затрудняват при различаването на творбата си от фалшификата
- E) картините на известните художници трябва да бъдат подложени на експертиза за доказване на автентичността им

94. Изразът «посредствен художник», намиращ се в четвъртото изречение на текста, е употребен със следното значение:

- A) не особено даровит, средно способен художник
- B) художник, който се отличава с новаторските си търсения
- C) художник, който е привърженик на традиционализма в изкуството
- D) художник, който подарява платната си на картинни галерии
- E) художник, който не се задоволява с постигнатото и търси нови изразни средства

95. Думата «платно», намираща се в четвъртото изречение на текста, е употребена със следното значение:

- A) средната част на път или улица
- B) тънка плътна тъкан от памук, лен, коноп или коприна
- C) голям къс от груба и здрава материя, закрепен към мачта на плавателен съд, за да го движи при вятър
- D) малък кораб или лодка
- E) картина, рисунка

96.- 100. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Преди хиляда години само навиците и обичаите карали хората да се придържат от лявата или дясната страна на пътя. Закони за това нямало. В тези времена пътищата били доста широки и имало достатъчно място, за да се разминават колите и каруците. Но през XVI век нещата се променят. В Англия се приема закон, който задължава населението със собствени сили и средства да строи и да поддържа улици и пътища. Хората започват да ги правят тесни, а това скоро създава проблеми в движението, които постепенно се задълбочават. Затова през XVIII век английският парламент приема закон, който изисква всички превозни средства да се движат отляво, когато минават през мостовете на крепости. През XIX век лявото движение става задължително в цяла Британия. Във Франция първият закон за движението по пътищата е приет от крал Луи XIV през XVII век. По онова време някои улици в Париж били толкова тесни, че две коли не могли да се разминат. Кралят разпорежда при разминаване предимство да има по-благородният. Възникват обаче разпръвки: хората стоели по пътищата и се карали за предимството си. Често се налагала и намесата на странични хора за разрешаване на споровете.

96. В текста се разказва за ----.

- A) необходимостта от стриктното спазване на правилата за движение по пътищата
- B) историята на приемане на законите за движение по пътищата
- C) глобите, които се нанасяли при намесата на странични хора в споровете
- D) причините, поради които движението по пътищата в Англия е отляво
- E) движението по улиците на Париж преди векове

97. Според текста ----.

- A) преди хиляда години все още не са съществували закони за движение по пътищата
- B) още преди хиляда години хората са почувствали необходимостта от строителството на по-широки пътища
- C) през XVIII век след продължителни дебати английският парламент отхвърля проекто-закона за движение по пътищата
- D) във Франция едва през XIX век започва строителството на нови пътища и мостове, които улесняват движението на превозните средства
- E) за въвеждане на ред в движението по пътищата са необходими строги санкции

98. В текста се изтъква, че ----.

- A) каруците причиняват задръстването на пътищата в средновековна Франция
- B) през XVIII век в Англия започват да се изграждат и разширяват мостове в крепостите
- C) през XVII век френският крал разпорежда при разминаване по пътищата предимство да има по-благоприятният
- D) още през средновековието Париж се отличавал с широките си улици, по които колите и каруците се разминавали спокойно
- E) хората във Франция и Англия са знаели чие е предимството по пътищата и не са възниквали спорове

99. Изразът «превозни средства», намиращ се в седмото изречение на текста, е употребен със следното значение:

- A) средства и материали, които се превозват от едно на друго място
- B) посредник при превоза на материали и пътници
- C) транспортни средства, чието превозване е забранено в определени часове на деня
- D) средства, които служат за превоз на пътници или товари
- E) материални средства, които се заделят за превозване на пътници

100. Думата «поддържам», намираща се в петото изречение на текста, е употребена със следното значение:

- A) крепя, държа някого или нещо отдолу да не падне; подкрепям
- B) полагам грижи за запазването, съществуването на нещо в добро, нормално състояние
- C) оказвам някому материална или морална помощ
- D) правя разходи за издръжката на някого
- E) присъединявам се към мнение, предложение, становище, изказано в събрание и др.

TEST BİTTİ.

CEVAPLARINIZI KONTROL EDİNİZ.